

Детектор Плагиата v. 2965 - Отчёт оригинальности: 17.06.2026 13:50:55

Проанализированный документ: Діденко.docx Лицензия: ВОЛОДИМИР МАТІЄВСЬКИЙ

- ? Тип поиска: Поиск переписанного ? Язык: Uk
- ? Тип проверки: Интернет
- ТЭЕ и кодировка: DocX n/a

Детальный анализ тела документа:

? Диаграмма соотношения частей:

? Подробное сходство:

[не обнаружено]

[не обнаружено]

[не обнаружено]

сокрытие!**? Античит-отчет UACE:**

1. Статус: Анализатор **Включен** Нормализатор **Включен** сходство символов установлено на **100%**
2. Обнаруженный процент загрязнения UniCode: **13,3%** с лимитом: 4%
3. Процент нераспознанных символов после нормализации: **7,6%**
4. Все подозрительные символы будут отмечены фиолетовым цветом: Abcd...
5. Найдены невидимые символы: 0

Рекомендации по оценке:

Особое внимание следует уделить анализу этого отчета! Предполагается, что этот документ содержит значительное количество символов, чуждых языку документа. Это прямое указание на то, что автор документа использовал специальное программное обеспечение\онлайн-веб-сервис, чтобы эффективно скрыть текст в попытке избежать обнаружения потенциального плагиата. Настоятельно рекомендуется передать это дело на более высокий уровень! В случае сомнений обращайтесь: в службу поддержки Детектора плагиата!

Алфавитная статистика и анализ символов:**? Активные ссылки (URL-адреса, извлеченные из документа):**

URL не найдены

? Исключённые ресурсы:

URL не найдены

? Включённые ресурсы:

URL не найдены

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

Цитування: 0,01%

id: 1

„ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА”

Факультет технологій та інформаційних систем Кафедра інформаційних технологій та систем Пояснювальна записка

Обнаружен Плагиат: 0,04%

id: 2

до кваліфікаційної роботи за першим (бакалаврським) рівнем освіти на тему: РОЗРОБКА СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ДОСТУПУ ДО КОРПОРАТИВНИХ РЕСУРСІВ Виконав: здобувач вищої освіти

4 курсу спеціальності 121

Цитування: 0,01%

id: 3

«Інженерія програмного забезпечення»

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності) Діденко М. В. (прізвище та ініціали) Керівник __Переяславська С.О. (прізвище та ініціали) Рецензент ____ Козуб Ю.Г. (прізвище та ініціали) Лубни – 2026 ЗМІСТ ВСТУП6 РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ8 1.1 Корпоративні інформаційні системи та їх особливості8 1.2 Основні загрози інформаційній безпеці9 1.3 Методи аутентифікації користувачів10 1.4 Методи авторизації10 1.5 Аналіз існуючих

Обнаружен Плагиат: 0,14%

id: 4

систем контролю доступу11 1.6 Постановка задачі дослідження13 РОЗДІЛ 2 ПРОЄКТУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ДОСТУПУ13 2.1 Архітектура системи контролю доступу14 2.2 Модель ролей та прав доступу (RBAC)16 2.3 Проектування бази даних системи20 2.4 Опис алгоритмів аутентифікації та авторизації24 2.5 Моделювання бізнес-процесів27 РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ31 3.1 Обґрунтування вибору технологій розробки системи31 3.2 Реалізація серверної частини системи контролю доступу34 3.6 Реалізація клієнтської частини системи46 3.7 Забезпечення безпеки системи контролю доступу

49 РОЗДІЛ 4. ТЕСТУВАННЯ СИСТЕМИ52 4.1 Мета та задачі тестування52 4.2 Види тестування системи53 4.3 Розробка тестових сценаріїв55 4.5 Оцінка продуктивності та надійності системи59 ВИСНОВКИ62 СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ64 ВСТУП У сучасних умовах цифрової трансформації підприємств інформаційні системи стали критично важливим елементом функціонування бізнесу. Корпоративні ресурси – бази даних, файлові сховища, внутрішні веб-портали, CRM- та ERP-системи – містять конфіденційну інформацію, втрати або компрометація якої можуть призвести до фінансових збитків, репутаційних ризиків та порушення безперервності бізнес-процесів. У

Обнаружен Плагиат: 0,05%

id: 5

зв'язку з цим особливо актуальністю набуває забезпечення ефективного контролю доступу до корпоративних ресурсів. Зростання кількості кіберзагроз, поширення віддаленого формату роботи, використання хмарних сервісів та мобільних пристроїв

суттєво ускладнюють завдання управління доступом користувачів до інформаційних систем. Несанкціонований доступ, компрометація облікових записів, використання вразливостей прикладного програмного забезпечення є одними з найпоширеніших інцидентів інформаційної безпеки. Традиційні підходи до автентифікації та авторизації часто не забезпечують достатнього рівня гнучкості, масштабованості та захищеності. Система контролю доступу є ключовим компонентом архітектури безпеки корпоративної інформаційної системи. Вона повинна забезпечувати надійну автентифікацію користувачів, коректну авторизацію відповідно до їх ролей і повноважень, ведення журналів подій, а також можливість централізованого управління правами доступу. Однією з найбільш поширених і практично доцільних моделей є рольова модель контролю доступу (RBAC), яка дозволяє формалізувати політику безпеки через систему ролей та дозволів. Актуальність теми бакалаврської роботи зумовлена необхідністю розробки програмного рішення, яке поєднує сучасні механізми автентифікації, ефективну модель авторизації та забезпечує високий рівень захисту корпоративних ресурсів. Створення власної

 Обнаружен Плагиат: **0,07%**

id: 6

<https://duikt.edu.ua/repository/KafedraSistemTaTekhnol> - 2 ресурси! системи контролю доступу дозволяє глибше дослідити архітектурні підходи, алгоритми перевірки прав доступу та механізми забезпечення інформаційної безпеки на рівні програмної реалізації. Метою роботи є розробка та програмна реалізація системи контролю доступу до корпоративних ресурсів із використанням сучасних методів автентифікації та рольової моделі авторизації.

 AI generated text detected: ChatGPT 5.3, : 75,08%

id: 7

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: Проаналізувати особливості корпоративних інформаційних систем та основні загрози інформаційній безпеці. Дослідити існуючі моделі контролю доступу та методи автентифікації користувачів. Обґрунтувати вибір архітектури системи та технологічного стеку. Розробити модель ролей і прав доступу до корпоративних ресурсів. Спроекувати структуру бази даних системи контролю доступу. Реалізувати програмні модулі автентифікації та авторизації користувачів. Забезпечити механізми захисту системи від типових атак. Провести тестування розробленого програмного продукту та проаналізувати результати. Об'єктом дослідження є процес управління доступом користувачів до корпоративних інформаційних ресурсів. Предметом дослідження є методи, моделі та програмні засоби реалізації системи контролю доступу на основі рольової моделі авторизації. У процесі виконання роботи застосовуються такі методи дослідження: аналіз наукових і технічних джерел, системний аналіз, об'єктно-орієнтоване проектування, моделювання бізнес-процесів засобами [UML](#), проектування реляційних баз даних, методи тестування програмного забезпечення. Практичне значення отриманих результатів полягає у створенні працездатної системи контролю доступу, яка може бути використана як основа для впровадження в корпоративному середовищі або інтеграції з іншими інформаційними системами. Розроблене програмне рішення забезпечує централізоване управління користувачами, ролями та правами доступу, а також підвищує рівень інформаційної безпеки організації.

С

 Обнаружен Плагиат: **0,02%**

id: 8

<https://elb.kpi.ua/items/0fb015ac-8c62-4c28-949c-ca6b7f95> структура роботи складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків

. У першому розділі здійснюється аналіз предметної області, у другому – проектування системи, у третьому – програмна реалізація, у четвертому – тестування та оцінка ефективності розробленого рішення. РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ ПРЕДМЕТНОЇ ОБЛАСТІ Корпоративні інформаційні системи та їх особливості Корпоративна інформаційна система (KIC) – це сукупність програмних, апаратних та організаційних засобів, що забезпечують автоматизацію бізнес-процесів підприємства, зберігання та обробку даних, а також підтримку управлінських рішень. До основних типів корпоративних ресурсів належать: системи управління ресурсами підприємства ([ERP](#)); системи управління взаємовідносинами з клієнтами ([CRM](#)); внутрішні портали та документообіг; файлові сервери; хмарні сервіси; бази даних; [REST API](#) для інтеграції з іншими системами. Особливостями корпоративних систем є: Багаторівнева архітектура (клієнт – сервер – база даних). Велика кількість користувачів з різними ролями. Розподілений доступ (локальна мережа, [VPN](#), Інтернет). Високі вимоги до безпеки та відмовостійкості. Необхідність аудиту дій користувачів. З огляду на це система контролю доступу повинна бути масштабованою, централізованою та інтегрованою з іншими компонентами інфраструктури. Основні загрози інформаційній безпеці Контроль доступу безпосередньо пов'язаний із протидією загрозам інформаційної безпеки. Найпоширенішими з них є: 1. Несанкціонований доступ Отримання доступу до ресурсів без відповідних прав через вразливості системи або компрометацію облікових даних. 2. Атаки типу [brute-force](#) Автоматизований підбір паролів. 3. [SQL](#)-ін'єкції Впровадження шкідливих [SQL](#)-запитів через форми введення. 4. Викрадення токенів доступу Перехоплення або підробка [JWT](#)-токенів. 5. Ескаляція привілеїв Отримання користувачем прав, що перевищують його повноваження. 6. Внутрішні загрози Зловживання доступом співробітниками. 1.3 Методи аутентифікації користувачів Аутентифікація – це процес підтвердження особи користувача. Сучасні системи використовують різні механізми: Парольна аутентифікація Найпоширеніший метод, що базується на перевірці логіна та пароля. Недоліки: низька стійкість до підбору; залежність

від складності пароля. Двофакторна аутентифікація (2FA) Поєднання двох факторів: знання (пароль), володіння (SMS-код, додаток), біометрія. [Token-based](#) аутентифікація Використання [JWT](#)-токенів для підтвердження сесії. [Single Sign-On \(SSO\)](#) Єдина точка входу до декількох систем. 1.4 Методи авторизації Авторизація – це визначення дозволених дій користувача після успішної аутентифікації. [DAC \(Discretionary Access Control\)](#) Доступ визначається власником ресурсу. [MAC \(Mandatory Access Control\)](#) Доступ регламентується централізованими політиками безпеки. [RBAC \(Role-Based Access Control\)](#) Доступ надається на основі ролей користувачів. Переваги [RBAC](#): простота адміністрування; масштабованість; логічна структура прав. [ABAC \(Attribute-Based Access Control\)](#) Рішення приймається на основі атрибутів користувача, ресурсу та середовища. У рамках цієї роботи обрано модель [RBAC](#) як оптимальну для корпоративного середовища середнього масштабу. 1.5 Аналіз існуючих систем контролю доступу Сучасний ринок пропонує різноманітні рішення для управління доступом. Рис 1.1. [Keycloak Open-source](#) платформа для управління ідентифікацією та доступом. Підтримує [OAuth2](#), [OpenID Connect](#), [SSO](#). Недолік – складність розгортання та адміністрування. Рис 1.2. [Microsoft Azure Active Directory](#) Хмарна система управління ідентифікацією. Переваги – масштабованість, інтеграція з екосистемою [Microsoft](#). Недолік – комерційна ліцензія та залежність від хмарної інфраструктури. Рис 1.2. [Okta](#) Комерційна [SaaS](#)-платформа для управління доступом. Переваги – висока надійність та готові інтеграції. Недоліки – висока вартість для середнього бізнесу. 1.6 Постановка задачі дослідження На основі проведеного аналізу формулюється задача: Розробити систему контролю доступу до корпоративних ресурсів, яка: реалізує рольову модель доступу ([RBAC](#)); підтримує безпечну аутентифікацію користувачів; використовує токени доступу ([JWT](#)); забезпечує аудит дій користувачів; має зручний інтерфейс адміністрування; відповідає вимогам інформаційної безпеки. Система повинна бути реалізована у вигляді клієнт-серверного застосунку з [REST API](#) та реляційною базою даних. Висновки до розділу 1 У першому розділі було здійснено комплексний аналіз предметної області дослідження. Розглянуто архітектурні особливості, класифікацію та специфіку функціонування сучасних корпоративних інформаційних систем, а також систематизовано ключові загрози інформаційній безпеці, зокрема несанкціонований доступ, [SQL](#)-ін'єкції, ескалацію привілеїв та компрометацію облікових даних. На основі порівняльного аналізу методів автентифікації та моделей розмежування прав ([DAC](#), [MAC](#), [RBAC](#), [ABAC](#)) обґрунтовано доцільність застосування рольової моделі контролю доступу ([RBAC](#)) в межах сучасної концепції [Zero Trust](#) (

Цитування: 0%

id: 9

«Нульової довіри»

) як найбільш ефективного та збалансованого рішення для підприємств середнього масштабу. Дослідження існуючих [IAM](#)-платформ ([Keycloak](#), [Microsoft Azure AD](#), [Okta](#)) виявило їхні обмеження у вигляді високої вартості комерційного ліцензування чи значної складності адміністрування. Це дозволило чітко сформулювати технічні вимоги та поставити інженерну задачу на розробку власної гнучкої клієнт-серверної системи контролю доступу з [REST API](#) та реляційною базою даних. РОЗДІЛ 2 ПРОЄКТУВАННЯ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ ДОСТУПУ 2.1 Архітектура системи контролю доступу Проєктування системи контролю доступу розпочинається з визначення її архітектурної моделі. Оскільки система передбачає програмну реалізацію та взаємодію між клієнтською частиною, сервером і базою даних, доцільним є використання трирівневої клієнт-серверної архітектури ([Three-Tier Architecture](#)). Обґрунтування вибору архітектури Трирівнева модель дозволяє: розділити відповідальність між компонентами; підвищити масштабованість; забезпечити ізоляцію бізнес-логіки; спростити тестування та модифікацію системи. Архітектура складається з таких рівнів: [Presentation Layer](#) (Клієнтський рівень) Відповідає за взаємодію з користувачем. Реалізується у вигляді веб-інтерфейсу. [Application Layer](#) (Серверна логіка) Реалізує: аутентифікацію, авторизацію, управління ролями, логування подій, бізнес-правила. [Data Layer](#) (Рівень даних) Реляційна база даних, що зберігає: користувачів, ролі, дозволи, ресурси, журнали доступу. Архітектурна схема системи Найбільш доречною для цієї роботи є схема, що відображає: клієнт (браузер), [REST API](#) сервер, модуль аутентифікації, модуль авторизації ([RBAC](#)), базу даних, журналювання подій. Рис. 2.1. Архітектурна схема системи Логіка взаємодії компонентів Алгоритм роботи системи при доступі до ресурсу: Користувач надсилає запит на сервер через веб-інтерфейс. Сервер перевіряє наявність [JWT](#)-токена. Якщо токен валідний – виконується перевірка ролі користувача. Модуль [RBAC](#) визначає, чи має користувач право доступу до запитуваного

ресурсу. У разі успіху ресурс повертається клієнту. Подія записується в журнал доступу. Компонентна структура серверної частини Серверна частина системи логічно поділяється на такі модулі: [AuthController](#) – обробка логіну та видача токена; [UserService](#) – управління користувачами; [RoleService](#) – управління ролями; [PermissionService](#) – управління дозволами; [AccessMiddleware](#) – перевірка прав доступу; [AuditService](#) – логування дій. Таке розділення відповідає принципам: [SOLID](#); розділення відповідальності ([Separation of Concerns](#)); модульності. Нефункціональні вимоги до архітектури При проектуванні враховуються: Безпека – захищені з'єднання ([HTTPS](#)), хешування паролів. Масштабованість – можливість розгортання на декількох серверах. Надійність – обробка помилок та журналювання. Продуктивність – мінімізація кількості запитів до БД. Розширюваність – можливість додавання 2FA або [OAuth](#) у майбутньому.

2.2 Модель ролей та прав доступу (RBAC)

Для реалізації системи контролю доступу в даній роботі використовується рольова модель керування доступом ([Role-Based Access Control](#), [RBAC](#)). Вибір саме цієї моделі обумовлений її широким застосуванням у корпоративних інформаційних системах, простотою адміністрування та високою масштабованістю. Загальна концепція [RBAC](#) У моделі [RBAC](#) доступ до ресурсів надається не безпосередньо користувачам, а через ролі. Кожен користувач може мати одну або декілька ролей, а кожна роль – набір дозволів ([permissions](#)), які визначають перелік допустимих операцій над ресурсами. Основні елементи моделі: [User](#) (Користувач) – суб'єкт доступу. [Role](#) (Роль) – логічна група повноважень. [Permission](#) (Дозвіл) – право виконання операції. [Resource](#) (Ресурс) – об'єкт, до якого здійснюється доступ. [Session](#) (Сесія) – активний контекст взаємодії користувача із системою. Формальна модель [RBAC](#) можна формалізувати у вигляді множин: [U](#) – множина користувачів [R](#) – множина ролей [P](#) – множина дозволів [S](#) – множина сесій Визначаються відображення: $UA \subseteq U \times R$ – призначення ролей користувачам $PA \subseteq P \times R$ – призначення дозволів ролям Таким чином, користувач отримує доступ до ресурсу лише тоді, коли існує роль, призначена йому, що містить відповідний дозвіл. Ролі у розроблюваній системі У рамках цієї роботи визначено базовий набір ролей: 1. Адміністратор ([Administrator](#)) створення та редагування користувачів; управління ролями; призначення дозволів; перегляд журналів доступу; повний доступ до ресурсів. 2. Менеджер ([Manager](#)) перегляд та редагування певних ресурсів; доступ до звітності; обмежене управління підлеглими користувачами. 3. Співробітник ([Employee](#)) перегляд власних даних; доступ лише до дозволених корпоративних ресурсів; відсутність адміністративних повноважень. Типи дозволів Дозволи визначають конкретну операцію над ресурсом. В системі використовуються такі типи: [READ](#) – перегляд; [CREATE](#) – створення; [UPDATE](#) – редагування; [DELETE](#) – видалення; [MANAGE](#) – повне управління. Приклад дозволу: [READ:documents](#) [UPDATE:employees](#) [DELETE:reports](#) Структурна схема [RBAC](#) [User](#) ↔ [Role](#) (багато-до-багатьох) [Role](#) ↔ [Permission](#) (багато-до-багатьох) [Permission](#) ↔ [Resource](#) (багато-до-одного) Рис. 2.2. Структурна схема [RBAC](#) Алгоритм перевірки прав доступу Процес авторизації в системі відбувається за таким алгоритмом: Отримання ідентифікатора користувача з [JWT](#)-токена. Отримання списку ролей користувача. Отримання дозволів, пов'язаних з цими ролями. Порівняння дозволів із запитуваною операцією. У разі відповідності – надання доступу. У разі відсутності дозволу – повернення [HTTP 403 Forbidden](#). Запис події у журнал доступу. Переваги обраної моделі Централізоване управління правами. Мінімізація дублювання дозволів. Простота масштабування (додавання нових ролей). Гнучкість конфігурації. Відповідність принципу мінімальних привілеїв ([Least Privilege](#)). Обмеження моделі Відсутність гнучкої логіки на основі контексту (час, [IP](#), геолокація). Не враховує атрибутивні параметри (як в [ABAC](#)). Потребує чіткої структури ролей для уникнення надлишковості.

2.3 Проектування бази даних системи

Ефективність системи контролю доступу значною мірою залежить від коректно спроектованої структури бази даних. Оскільки система передбачає зберігання структурованих даних із чіткими зв'язками між сутностями, доцільним є використання реляційної моделі даних. У роботі передбачається використання СУБД типу [PostgreSQL](#) або [MySQL](#), що підтримують транзакційність, зовнішні ключі та механізми індексації. Основні принципи проектування При розробці структури БД враховано такі принципи: нормалізація до 3НФ; забезпечення цілісності даних ([PRIMARY KEY](#), [FOREIGN KEY](#)); уникнення дублювання інформації; оптимізація запитів через індекси; підтримка масштабованості. Основні сутності бази даних Відповідно до моделі [RBAC](#), база даних містить такі таблиці: [users](#) [roles](#) [permissions](#) [user_roles](#) [role_permissions](#) [resources](#) [access_logs](#) Опис таблиць 1. Таблиця [users](#) Призначена для зберігання облікових записів користувачів. Таблиця 2.1 [Users](#) Поле Тип Опис [id](#) [SERIAL](#) / [INT](#) Первинний ключ [username](#) [VARCHAR](#)(100) Унікальний логін [email](#) [VARCHAR](#)(150) Електронна пошта [password_hash](#)

[VARCHAR\(255\)](#) Хеш пароля [is_active BOOLEAN](#) Статус активності Обмеження: [UNIQUE\(username\)](#) [UNIQUE\(email\)](#) 2. Таблиця [roles](#) Таблиця 2.2 [Roles](#) Поле Тип Опис [id SERIAL](#) Первинний ключ [name VARCHAR\(100\)](#) Назва ролі [description TEXT](#) Опис ролі 3. Таблиця [permissions](#) Таблиця 2.3 [Permissions](#) Поле Тип Опис [id SERIAL](#) Первинний ключ [name VARCHAR\(100\)](#) Назва дозволу [resource_id INT](#) Посилання на ресурс [action VARCHAR\(50\)](#) Тип операції 4. Таблиця [resources](#) Таблиця 2.4 [Resources](#) Поле Тип Опис [id SERIAL](#) Первинний ключ [name VARCHAR\(100\)](#) Назва ресурсу [description TEXT](#) Опис 5. Таблиця [user_roles](#) Проміжна таблиця ([many-to-many](#)). Таблиця 2.5 [User_roles](#) Поле Тип [user_id INT](#) (FK → [users.id](#)) [role_id INT](#) (FK → [roles.id](#)) Первинний ключ: ([user_id](#), [role_id](#)) 6. Таблиця [role_permissions](#) Таблиця 2.6 [Role_permissions](#) Поле Тип [role_id INT](#) (FK → [roles.id](#)) [permission_id INT](#) (FK → [permissions.id](#)) Первинний ключ: ([role_id](#), [permission_id](#)) 7. Таблиця [access_logs](#) Призначена для аудиту дій користувачів. Таблиця 2.7 [Access_logs](#) Поле Тип Опис [id SERIAL](#) Первинний ключ [user_id INT](#) Користувач [resource_id INT](#) Ресурс [action VARCHAR\(50\)](#) Виконана дія [timestamp TIMESTAMP](#) Час події [status VARCHAR\(20\)](#) [SUCCESS](#) / [DENIED](#) [ip_address VARCHAR\(45\)](#) IP-адреса Забезпечення цілісності даних Передбачено використання: [FOREIGN KEY](#) з [ON DELETE CASCADE](#); [CHECK](#)-обмежень для допустимих значень [action](#); індексів для полів [username](#), [email](#); індексу на [access_logs.timestamp](#) для швидкого аналізу подій. 2.4 Опис алгоритмів аутентифікації та авторизації У даному підрозділі описуються алгоритмічні механізми, що забезпечують перевірку особи користувача (аутентифікацію) та визначення його прав доступу (авторизацію). У межах розроблюваної системи використовується [token-based](#) аутентифікація з застосуванням [JWT](#) ([JSON Web Token](#)) у поєднанні з моделлю [RBAC](#). 2.4.1 Алгоритм аутентифікації користувача Аутентифікація реалізується за класичною схемою: Користувач вводить логін та пароль. Дані передаються на сервер через [HTTPS](#). Сервер перевіряє наявність користувача в базі. Виконується перевірка хешу пароля ([bcrypt](#)). У разі успіху генерується [JWT](#)-токен. Токен повертається клієнту. Клієнт зберігає токен та передає його в заголовок [Authorization](#) при кожному запиті. Рис. 2.3. Алгоритм аутентифікації користувача 2.4.2 Структура [JWT](#)-токена [JWT](#) складається з трьох частин: [Header](#) – тип токена та алгоритм підпису. [Payload](#) – дані користувача ([user_id](#), [roles](#)). [Signature](#) – цифровий підпис. Приклад [payload](#): {

” Цитування: 0,01%

id: 10

"user_id": 15, "roles": ["ADMIN"]

” Цитування: 0%

id: 11

"exp":

1710000000 } Переваги використання [JWT](#): відсутність серверної сесії; масштабованість; можливість передачі ролей у токені; швидка перевірка без звернення до БД. 2.4.3 Алгоритм авторизації (перевірка прав доступу) Після аутентифікації кожен запит до захищеного ресурсу проходить перевірку авторизації. Алгоритм: Отримання токена із заголовка: [Authorization: Bearer token](#) Перевірка підпису токена. Перевірка строку дії. Отримання [user_id](#) та ролей. Отримання дозволів для ролей. Порівняння запитуваної операції з наявними дозволами. Надання або відмова у доступі. 2.4.4 [Middleware](#) перевірки доступу Авторизація реалізується через проміжний програмний шар ([Middleware](#)), який: перехоплює [HTTP](#)-запит; перевіряє токен; перевіряє роль; передає запит до контролера лише у разі успішної перевірки.

Лістинг 2.1 [function authorize\(request, required_permission\):](#)

```
token = extract_token(request) if not validate(token): return 401 Unauthorized
user_roles = get_roles(token.user_id) permissions = get_permissions(user_roles)
if required_permission in permissions: return proceed() else: return 403 Forbidden
```

2.4.5 [Refresh](#)-токени Для підвищення безпеки використовується механізм короткоживучих [access](#)-токенів та довгоживучих [refresh](#)-токенів. [Access token](#): термін дії 15–30 хвилин. [Refresh token](#): зберігається окремо; використовується для генерації нового [access](#)-токена. Алгоритм оновлення: [Access](#)-токен закінчився. Клієнт надсилає [refresh](#)-токен. Сервер перевіряє його валідність. Генерується новий [access](#)-токен. 2.4.6 Обробка помилок доступу Система повинна повертати коректні [HTTP](#)-коди: 200 [OK](#) – успішний запит; 401 [Unauthorized](#) – невалідний токен; 403 [Forbidden](#) – відсутні права; 404 [Not Found](#) – ресурс відсутній. 2.4.7 Захист від типових атак У рамках алгоритмів передбачено: хешування паролів ([bcrypt](#)); перевірка [exp](#) у токені; використання [HTTPS](#); обмеження кількості спроб логіну ([rate limiting](#)); запис кожної спроби доступу у

журнал. 2.5 Моделювання бізнес-процесів Моделювання бізнес-процесів є важливим етапом проектування системи контролю доступу. [UML](#)-діаграми дозволяють формалізувати функціональні вимоги, визначити взаємодію між користувачами та системою, а також описати внутрішню структуру програмних компонентів. У межах даної роботи використано такі типи [UML](#)-діаграм: [Use Case Diagram](#) (діаграма варіантів використання); [Class Diagram](#) (діаграма класів); [Activity Diagram](#) (діаграма діяльності). 2.5.1 Діаграма варіантів використання ([Use Case Diagram](#)) [Use Case Diagram](#) відображає взаємодію між акторами (ролями користувачів) та функціональними можливостями системи. У розробленій системі визначено три основні актори: [Administrator](#) [Manager](#) [Employee](#) Основні варіанти використання: [Manage Users](#) [Assign Roles](#) [View Audit Logs](#) [Generate Reports](#) [Manage Team](#) [Access Resources](#) [Update Profile](#) Згенерована [UML](#)-діаграма варіантів використання демонструє, що: Адміністратор має повний доступ до управління користувачами та ролями. Менеджер може переглядати журнали та формувати звіти. Співробітник має обмежений доступ до ресурсів та власного профілю. Рис. 2.4. Діаграма варіантів використання ([Use Case Diagram](#)) Аналіз діаграми з точки зору архітектури системи: кожен варіант використання відповідає окремому [REST-endpoint](#); доступ до [endpoint](#) контролюється через [RBAC-middleware](#); адміністративні функції ізольовані від звичайних користувачів. Діаграма підтверджує відповідність системи принципу [Separation of Concerns](#) та принципу мінімальних привілеїв. 2.5.2 Діаграма класів ([Class Diagram](#)) Діаграма класів описує статичну структуру системи та взаємозв'язки між основними сутностями. Ключові класи: [User](#) [id](#) [username](#) [email](#) [passwordHash](#) [isActive](#) [Role](#) [id](#) [name](#) [description](#) [Permission](#) [id](#) [action](#) [resource](#) [Resource](#) [id](#) [name](#) [description](#) [AccessLog](#) [id](#) [userId](#) [resourceId](#) [action](#) [timestamp](#) [status](#) Зв'язки: [User](#) ↔ [Role](#) ([many-to-many](#)) [Role](#) ↔ [Permission](#) ([many-to-many](#)) [Permission](#) → [Resource](#) ([many-to-one](#)) [AccessLog](#) → [User](#) ([many-to-one](#)) Діаграма класів відображає структуру бази даних та логіку серверної частини, що реалізує бізнес-правила. 2.5.3 Діаграма діяльності ([Activity Diagram](#)) [Activity Diagram](#) використовується для моделювання процесу доступу до ресурсу. Основні етапи: Введення логіна та пароля. Перевірка облікових даних. Генерація [JWT](#)-токена. Надсилання запиту до ресурсу. Перевірка токена. Перевірка ролі. Надання або відмова у доступі. Запис у журнал доступу. Висновки до розділу 2 Другий розділ присвячено системному проектуванню архітектури, алгоритмів та структур даних розроблюваної системи контролю доступу. Обґрунтовано вибір трирівневої клієнт-серверної архітектури ([Presentation](#), [Application](#), [Data layers](#)), яка забезпечує чітке розділення відповідальності між компонентами, підвищує масштабованість та ізолює безпосередню бізнес-логіку від рівня представлення даних. Спроековано формальну структуру рольової моделі із базовим набором сутностей ([User](#), [Role](#), [Permission](#), [Resource](#)) та прав для базових ролей системи: адміністратора, менеджера та співробітника відповідно до принципу мінімальних привілеїв ([Least Privilege](#)). На основі реляційного підходу розроблено структуру бази даних, яка повністю відповідає вимогам третьої нормальної форми (ЗНФ), що гарантує цілісність інформації та швидку індексацію подій для системи журналювання дій. За допомогою інструментів [UML](#)-моделювання (діаграм варіантів використання, класів та діяльності) формалізовано логіку взаємодії компонентів та алгоритми [token-based](#) автентифікації й авторизації з використанням короткоживучих [access](#)-токенів та безпечних довгоживучих [refresh](#)-токенів. РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМНА РЕАЛІЗАЦІЯ 3.1 Обґрунтування вибору технологій розробки системи Реалізація системи контролю доступу до корпоративних ресурсів потребує використання сучасних програмних технологій, що забезпечують масштабованість, безпечність та можливість інтеграції з іншими інформаційними системами підприємства. При виборі технологічного стеку враховувалися такі критерії: підтримка клієнт-серверної архітектури; висока продуктивність обробки [HTTP](#)-запитів; можливість реалізації [REST API](#); підтримка механізмів автентифікації [JWT](#); зручність реалізації рольової моделі доступу [RBAC](#); поширеність технології у корпоративній розробці. Вибір серверної платформи Для реалізації серверної частини системи обрано середовище [Node.js](#) із використанням фреймворку [Express.js](#). [Node.js](#) дозволяє виконувати [JavaScript](#) на стороні сервера та використовує неблокуючу модель введення-виведення, що забезпечує ефективну обробку великої кількості одночасних запитів. Основні переваги [Node.js](#): висока продуктивність; асинхронна обробка запитів; велика екосистема бібліотек; зручна реалізація [REST](#)-сервісів; підтримка мікросервісної архітектури. Фреймворк [Express](#) забезпечує: маршрутизацію [HTTP](#)-запитів; підтримку [middleware](#); просту інтеграцію механізмів авторизації. Вибір системи керування базами даних У якості системи керування базами даних використано [PostgreSQL](#). [PostgreSQL](#) є об'єктно-реляційною СУБД корпоративного рівня та забезпечує: підтримку

транзакцій ([ACID](#)); механізми зовнішніх ключів; індексацію; високу надійність зберігання даних; масштабованість. Реляційна модель добре відповідає структурі [RBAC](#), що містить зв'язки типу [many-to-many](#) між користувачами, ролями та дозволами. Технології забезпечення безпеки Для реалізації механізмів безпеки використано: [JWT](#) ([JSON Web Token](#)) – для [token-based](#) аутентифікації користувачів. [JWT](#) дозволяє: уникнути серверних сесій; масштабувати систему; передавати інформацію про ролі користувача. [bcrypt](#) – для хешування паролів користувачів. Алгоритм [bcrypt](#) забезпечує: захист від [brute-force](#) атак; використання [salt](#); неможливість відновлення початкового пароля. Технології клієнтської частини Клієнтська частина реалізується як веб-застосунок із використанням бібліотеки [React](#). [React](#) забезпечує: компонентний підхід; швидке оновлення інтерфейсу; зручну роботу з [REST API](#); підтримку сучасних [SPA](#)-застосунків. Взаємодія компонентів системи Обмін даними між клієнтською та серверною частинами здійснюється через [REST API](#) з використанням формату [JSON](#). Загальна схема взаємодії: Користувач виконує авторизацію. Сервер генерує [JWT](#)-токен. Клієнт зберігає токен. Подальші запити виконуються з передачею токена. [Middleware](#) перевіряє права доступу. Рис. 3.1. Схема взаємодії 3.2 Реалізація серверної частини системи контролю доступу Серверна частина системи контролю доступу реалізує основну бізнес-логіку застосунку та забезпечує виконання процесів автентифікації, авторизації, управління користувачами, ролями та контролю доступу до корпоративних ресурсів. Розроблена система побудована відповідно до клієнт-серверної архітектури та реалізована у вигляді [REST API](#) із використанням середовища [Node.js](#) та фреймворку [Express.js](#). Структура серверного проєкту Для забезпечення масштабованості та підтримуваності програмного коду використано модульну структуру проєкту. Структура каталогів серверної частини має вигляд: Рис. 3.2. Структура каталогів серверної частини

 Обнаружен Плагиат: **0,04%** id: 12

<https://uk.education-wiki.com/7558216-python-database-co...> Підключення до бази даних Для взаємодії із СУБД [PostgreSQL](#) використовується бібліотека [pg](#). Файл [db.js](#)

Лістинг 3.1 [const](#) { [Pool](#) } = [require](#)

(
” Цитирования: **0%** id: 13

"pg"

);

[const pool](#) = [new Pool](#)({
[user](#):

” Цитирования: **0%** id: 14

"postgres",

[host](#):

” Цитирования: **0%** id: 15

"localhost",

[database](#):

” Цитирования: **0%** id: 16

"access_system",

[password](#):

” Цитирования: **0%** id: 17

"password",

 Обнаружен Плагиат: **0,03%** id: 18

<https://uk.education-wiki.com/7558216-python-database-co...> [port](#): 5432,

});

[module.exports](#) = [pool](#); Даний модуль забезпечує централізоване підключення до бази

даних та

повторне використання з'єднання. Реалізація автентифікації користувача Процес автентифікації включає: перевірку логіна; перевірку пароля; генерацію [JWT](#)-токена. Контролер автентифікації Лістинг 3.2

```
const bcrypt = require(
```

” Цитирования: 0%

id: 19

```
"bcrypt"
```

```
);
```

```
const jwt = require(
```

” Цитирования: 0%

id: 20

```
"jsonwebtoken"
```

```
);
```

```
const pool = require(
```

” Цитирования: 0%

id: 21

```
"../config/db"
```

```
);
```

```
exports.login = async (req, res) = {
```

```
const { username, password } = req.body;
```

```
const user = await pool.query(
```

” Цитирования: 0,01%

id: 22

```
"SELECT * FROM users WHERE username=$1",  
[username]
```

```
);
```

```
if (!user.rows.length)
```

```
return res.status(401).json({ message:
```

” Цитирования: 0,01%

id: 23

```
"User not found"
```

```
});
```

```
const validPassword = await bcrypt.compare(
```

```
password,
```

```
user.rows[0].password_hash
```

```
);
```

```
if (!validPassword)
```

```
return res.status(401).json({ message:
```

” Цитирования: 0%

id: 24

```
"Invalid password"
```

```
});
```

```
const token = jwt.sign(
```

```
{
```

```
user_id: user.rows[0].id,
```

```
role: user.rows[0].role
```

```
},
```

” Цитирования: 0%

id: 25

```
"SECRET_KEY",
```

```
{ expiresIn:
```

```
  "Цитирования: 0%
```

id: 26

```
  "30m"
```

```
};
```

```
res.json({ token });
```

}; У результаті успішної автентифікації користувач отримує [JWT](#)-токен, який використовується при подальших запитах. [Middleware](#) перевірки токена Для захисту [REST-endpoint](#) реалізовано проміжний програмний шар – [middleware](#).

Лістинг 3.3

```
const jwt = require(
```

```
  "Цитирования: 0%
```

id: 27

```
  "jsonwebtoken"
```

```
);
```

```
module.exports = function (req, res, next) {
```

```
  const authHeader = req.headers.authorization;
```

```
  if (!authHeader)
```

```
    return res.status(401).json({ message: "No token" });
```

```
  const token = authHeader.split(" "
```

```
  "Цитирования: 0,02%
```

id: 28

```
")[1];
```

```
  try {
```

```
    const decoded = jwt.verify(token, "
```

```
    SECRET_KEY");
```

```
    req.user = decoded;
```

```
    next();
```

```
  } catch (err) {
```

```
    return res.status(401).json({ message: "Invalid token" });
```

```
  }
```

}; [Middleware](#) перехоплює кожен [HTTP](#)-запит та перевіряє валідність токена. Реалізація [RBAC](#)-перевірки доступу

Лістинг 3.4 [module.exports = function \(requiredRole\) {](#)

```
  return (req, res, next) = {
```

```
    if (req.user.role !== requiredRole) {
```

```
      return res.status(403).json({
```

```
        message:
```

```
        "Цитирования: 0%
```

id: 29

```
        "Access denied"
```

```
      });
```

```
    }
```

```
    next();
```

```
  };
```

}; Таким чином забезпечується доступ до ресурсів відповідно до ролі користувача.

Приклад захищеного маршруту

Лістинг 3.5 [const router = require\(](#)

```
  "Цитирования: 0%
```

id: 30

```

"express"
).Router();
const auth = require(
  "Цитирования: 0% id: 31
  "../middleware/authMiddleware"
);
const role = require(
  "Цитирования: 0% id: 32
  "../middleware/roleMiddleware"
);

router.get(
  "Цитирования: 0% id: 33
  "/admin",

  auth,
  role(
    "Цитирования: 0% id: 34
    "ADMIN"
  ),
  (req, res) = {
    res.json({ message:
      "Цитирования: 0% id: 35
      "Admin resource"
    });
  }
);

```

`module.exports = router`; Доступ до даного `endpoint` отримує лише користувач із роллю адміністратора. Рис. 3.3. Приклад захищеного маршруту Реалізація серверної логіки управління користувачами та ролями Після реалізації механізму автентифікації наступним етапом є створення функціоналу управління користувачами та їх правами доступу. Даний модуль забезпечує адміністрування системи та реалізацію рольової моделі доступу **RBAC**. Реалізація створення користувача Адміністратор системи має можливість створювати нових користувачів із визначеною роллю доступу. Перед збереженням у базі даних пароль користувача проходить процедуру хешування.

Контролер створення користувача

Лістинг 3.6 `const bcrypt = require(`

```

  "Цитирования: 0% id: 36
  "bcrypt"
); const pool = require(
  "Цитирования: 0% id: 37
  "../config/db"
); exports.createUser = async (req, res) = { const { username, email, password, role } =
  req.body; const hash = await bcrypt.hash(password, 10); const newUser = await pool.query(
  `INSERT INTO users (username, email, password_hash, role) VALUES ($1,$2,$3,$4) RETURNING
  *`, [username, email, hash, role] ); res.json(newUser.rows[0]); }; Хешування паролів дозволяє
  виключити зберігання конфіденційної інформації у відкритому вигляді.
  Отримання списку користувачів
  Лістинг 3.7
  exports.getUsers = async (req, res) = {

  const users = await pool.query(

```

Цитирования: **0,01%** id: **38**
"SELECT id, username, email, role FROM users"

);

res.json(users.rows);

}; Даний [endpoint](#) використовується адміністративною панеллю системи.

Призначення ролі користувачу

[RBAC](#) передбачає можливість зміни ролі без модифікації бізнес-логіки системи.

Лістинг 3.8 [exports.updateRole](#) = [async](#) ([req](#), [res](#)) = {

[const](#) { [id](#) } = [req.params](#);

[const](#) { [role](#) } = [req.body](#);

[await pool.query](#)(

Цитирования: **0,02%** id: **39**
"UPDATE users SET role=\$1 WHERE id=\$2",
[[role](#), [id](#)]

);

res.json({ [message](#):

Цитирования: **0%** id: **40**
"Role updated"

});

}; Централізоване управління ролями дозволяє швидко змінювати політику доступу підприємства. Реалізація журналювання доступу ([Audit Log](#)) Однією з ключових вимог корпоративних систем є аудит дій користувачів.

Для цього реалізовано модуль логування.

Лістинг 3.9 [exports.logAccess](#) = [async](#) (

[userId](#),

[resource](#),

[action](#),

[status](#),

[ip](#)

) = {

[await pool.query](#)(

`INSERT INTO access_logs

([user_id](#), [resource_id](#), [action](#), [status](#), [ip_address](#))

VALUES (\$1,\$2,\$3,\$4,\$5)`,

[[userId](#), [resource](#), [action](#), [status](#), [ip](#)]

);

}; Журнал доступу дозволяє: відстежувати дії користувачів; виявляти спроби несанкціонованого доступу; проводити аналіз інцидентів безпеки. Таблиця 3.1 Приклад

[REST API](#) системи Метод [Endpoint](#) Опис [POST /auth/login](#) Авторизація [POST /users](#) Створення користувача [GET /users](#) Список користувачів [PUT /users/:id/role](#) Зміна ролі [GET /admin](#)

Захищений ресурс Рис. 3.4. Взаємодія [REST API](#) із системою контролю доступу ([RBAC](#)) На

рисунку 3.4. представлено загальну схему взаємодії клієнтської частини системи із

серверною частиною контролю доступу до корпоративних ресурсів. Користувач системи

(адміністратор або звичайний співробітник) надсилає [HTTP](#)-запит до [REST API](#),

реалізованого із використанням середовища [Node.js](#) та фреймворку [Express](#). Запит

передається у форматі [JSON](#) та може містити дані автентифікації або запит доступу до

захищеного ресурсу. На першому етапі відбувається автентифікація користувача, що

включає: перевірку логіну та пароля; хешування пароля за допомогою [bcrypt](#); формування

[JWT](#)-токена доступу. Після підтвердження особи система переходить до етапу авторизації,

реалізованого за моделлю [RBAC](#) ([Role-Based Access Control](#)). Користувачу призначається

роль, яка визначає набір дозволених операцій. Модуль прийняття рішення щодо доступу аналізує: роль користувача; дозволи; тип ресурсу; запитувану дію. У випадку відповідності прав доступ надається, інакше система повертає помилку 403 ([Forbidden](#)). Усі дії користувачів фіксуються в журналі аудиту, що зберігається у базі даних [PostgreSQL](#). 3.4 Реалізація механізму авторизації користувачів Одним із ключових компонентів системи контролю доступу є механізм авторизації, який визначає можливість виконання користувачем певних операцій у корпоративній інформаційній системі. У розробленій системі використано модель [RBAC](#), що дозволяє централізовано керувати правами доступу через ролі. Принцип роботи авторизації Алгоритм перевірки доступу складається з таких етапів: Отримання [JWT](#)-токена із запиту. Перевірка валідності токена. Визначення користувача. Отримання ролі користувача. Перевірка дозволів ролі. Надання або заборона доступу. Рис. 3.5. Структура бази даних системи контролю доступу На рисунку 3.5. представлено структуру реляційної бази даних системи контролю доступу, розробленої відповідно до моделі [RBAC \(Role-Based Access Control\)](#). База даних побудована з урахуванням принципів нормалізації та забезпечення цілісності даних. Основними сутностями системи є таблиці [users](#), [roles](#), [permissions](#), [role_permissions](#) та [access_logs](#). Таблиця [users](#) Таблиця [users](#) зберігає облікові записи користувачів системи. Вона містить такі основні поля: [id](#) – первинний ключ ([Primary Key](#)); [username](#) – унікальний логін користувача; [email](#) – електронна адреса; [password_hash](#) – хешований пароль; [role_id](#) – зовнішній ключ, що визначає роль користувача. Зв'язок між таблицями [users](#) та [roles](#) є типу 1:N, оскільки одна роль може бути призначена багатьом користувачам. Таблиця [roles](#) Таблиця [roles](#) містить перелік ролей системи (наприклад, [Administrator](#), [Manager](#), [User](#)). Основні поля: [id](#) – первинний ключ; [role](#) – назва ролі. Кожна роль визначає набір дозволів, що реалізується через проміжну таблицю. Таблиця [permissions](#) Таблиця [permissions](#) зберігає дозволені дії в системі. Вона містить: [id](#) – первинний ключ; [permission](#) – назва дозволу ([READ](#), [CREATE](#), [UPDATE](#), [DELETE](#) тощо). Таблиця [role_permissions](#) Оскільки між ролями та дозволами існує зв'язок типу багато-до-багатьох (M:N), використовується проміжна таблиця [role_permissions](#), яка містить: [role_id](#) – зовнішній ключ на таблицю [roles](#); [permission_id](#) – зовнішній ключ на таблицю [permissions](#). Даний механізм дозволяє гнучко конфігурувати права доступу без зміни структури системи. Таблиця [access_logs](#) Таблиця [access_logs](#) реалізує механізм аудиту дій користувачів. Вона містить: [id](#) – первинний ключ; [user_id](#) – посилання на користувача; [resource](#) – назва ресурсу; [status](#) – результат доступу ([Allowed](#) або [Denied](#)); [ip_address](#) – IP-адреса клієнта. Зв'язок між таблицями [users](#) та [access_logs](#) є типу 1:M, оскільки один користувач може здійснити багато дій. Загальна характеристика моделі Запропонована структура бази даних: відповідає принципам третьої нормальної форми (3НФ); забезпечує цілісність через використання первинних та зовнішніх ключів; підтримує масштабування системи; дозволяє централізовано керувати правами доступу; забезпечує повний аудит дій користувачів. Розроблена модель є оптимальною для корпоративної інформаційної системи середнього масштабу та відповідає сучасним вимогам інформаційної безпеки. 3.6 Реалізація клієнтської частини системи Клієнтська частина системи контролю доступу реалізована у вигляді односторінкового веб-застосунку ([Single Page Application, SPA](#)) із використанням бібліотеки [React](#). Використання [React](#) дозволяє реалізувати компонентний підхід до розробки інтерфейсу, забезпечити швидке оновлення даних без перезавантаження сторінки та зручно інтегрувати [REST API](#) серверної частини. Рис. 3.6. Клієнтська частина Архітектура клієнтського застосунку Клієнтська частина складається з таких основних компонентів: [LoginPage](#) – сторінка авторизації користувача; [Dashboard](#) – головна сторінка після входу; [AdminPanel](#) – управління користувачами та ролями; [ProtectedRoute](#) – механізм захисту маршрутів; [API Service](#) – модуль взаємодії з сервером. [JWT](#)-токен зберігається у [localStorage](#) браузера та передається в заголовку: [Authorization: Bearer token](#) 3.6.1 Інтерфейс адміністративної панелі Реалізація сторінки авторизації Лістинг 3.10 [import React, { useState } from](#)

Цитування: 0%

id: 41

"react"

import axios from

Цитування: 0%

id: 42

```
"axios"
;

function LoginPage() {

const [username, setUsername] = useState(
  """ Цитирования: 0% id: 43
  """);
const [password, setPassword] = useState(
  """ Цитирования: 0% id: 44
  "");

const handleLogin = async () = {
const response = await axios.post(
  """ Цитирования: 0% id: 45
  "http://localhost:5000/auth/login",

{ username, password }
);

localStorage.setItem(
  """ Цитирования: 0% id: 46
  "token",
response.data.token);
window.location.href =
  """ Цитирования: 0% id: 47
  "/dashboard"
;
};

return (


Авторизація /h2


```

Цитирования: 0% id: 51
"Пароль"

```
onChange={(e) => setPassword(e.target.value)}  
/  
button onClick={handleLogin} Увійти /button  
/div  
);  
}
```

export default LoginPage; 3.6.2 Захист клієнтських маршрутів Для запобігання несанкціонованому доступу до сторінок застосунку реалізовано компонент ProtectedRoute. Лістинг 3.11 import { Navigate } from

Цитирования: 0% id: 52
"react-router-dom"

```
;  
  
function ProtectedRoute({ children }) {
```

```
const token = localStorage.getItem(
```

Цитирования: 0% id: 53
"token"

```
);  
  
if (!token) {  
return Navigate to=
```

Цитирования: 0% id: 54
"/"

```
;/;  
}  
  
return children;  
}
```

export default ProtectedRoute; Таким чином забезпечується контроль доступу до інтерфейсу навіть на клієнтському рівні. 3.6.3 Взаємодія з REST API Усі запити до серверної частини виконуються через Axios із автоматичним додаванням токена:

Лістинг 3.12

import axios from

Цитирования: 0% id: 55
"axios"

```
;  
  
const api = axios.create({  
baseURL:
```

Цитирования: 0% id: 56
"http://localhost:5000"

```
});  
  
api.interceptors.request.use((config) => {  
const token = localStorage.getItem(
```

Цитирования: 0% id: 57
"token"

```
);  
  
if (token) {  
  config.headers.Authorization = `Bearer ${token}`;  
}  
  
return config;  
});
```

`export default api;` 3.7 Забезпечення безпеки

 Обнаружен Плагиат: **0,04%**

id: 58

системи контролю доступу. Оскільки розроблена система призначена для контролю доступу до корпоративних ресурсів, питання забезпечення інформаційної безпеки є одним із ключових аспектів

її реалізації. У даному підрозділі розглянуто основні механізми захисту, впроваджені в системі. 3.7.1 Захист паролів користувачів Паролі користувачів не зберігаються у відкритому вигляді. Перед записом у базу даних вони проходять процедуру хешування з використанням алгоритму `bcrypt`. Алгоритм `bcrypt` забезпечує: використання сольового значення (`salt`); багаторазове ітеративне хешування; стійкість до атак типу `brute-force`; неможливість відновлення початкового пароля. Завдяки цьому навіть у разі компрометації бази даних зловмисник не зможе отримати реальні паролі користувачів. 3.7.2 Захист від `SQL Injection` Для взаємодії з базою даних використовуються параметризовані `SQL`-запити: Рис. 3.7. Взаємодії з базою даних 3.7.3 Захист від `XSS` та `CSRF` атак Для запобігання `XSS`-атакам: всі дані, що відображаються в інтерфейсі, проходять санітизацію; `React` автоматично екранує `HTML`-вміст; заборонено використання небезпечних вставок типу `dangerouslySetInnerHTML`. Для мінімізації ризику `CSRF`: використовується `token-based` автентифікація (`JWT`); сервер не використовує `cookie`-сесії; перевіряється наявність `Authorization`-заголовка. 3.7.4 Захист від `brute-force` атак Для запобігання багаторазовим спробам підбору пароля реалізовано обмеження кількості запитів (`rate limiting`), логування невдалих спроб входу, можливість блокування облікового запису після визначеної кількості помилок. Механізм `rate limiting` може бути реалізований із використанням `middleware`: Рис. 3.8. Механізм `rate limiting` 3.7.5 Використання `HTTPS` Передбачено використання протоколу `HTTPS` для: шифрування переданих даних; захисту токенів доступу; запобігання перехопленню мережевого трафіку. `SSL/TLS` забезпечує цілісність та конфіденційність переданих даних. 3.7.6 Принцип мінімальних привілеїв У системі реалізовано принцип `least privilege`, згідно з яким: кожен користувач отримує лише ті права, які необхідні для виконання службових обов'язків; ролі чітко структуровані; адміністративні функції доступні лише ролі `ADMIN`. Це мінімізує потенційні наслідки компрометації облікового запису. 3.7.7 Механізм оновлення токенів (`Refresh Token`) Для підвищення безпеки передбачено обмежений строк дії `JWT`-токена (30 хвилин). Після завершення строку користувач повинен повторно автентифікуватися або отримати новий токен через механізм `refresh token`. Такий підхід: зменшує ризик використання викраденого токена; підвищує рівень захисту сесії; дозволяє контролювати активність користувачів. Висновок до розділу 3 У третьому розділі виконано безпосередню програмну реалізацію спроектованої системи контролю доступу до корпоративних ресурсів. Створено працездатний модульний серверний додаток на базі платформи `Node.js` та фреймворку `Express.js` із використанням пулу з'єднань СУБД `PostgreSQL`. Реалізовано проміжні програмні шари (`middleware`) для надійної верифікації цифрових підписів `JWT`-токенів та динамічної перевірки прав доступу на рівні `REST API` маршрутів (`endpoints`). Клієнтську частину розроблено у вигляді односторінкового веб-застосунку (`SPA`) на базі бібліотеки `React` із впровадженням захищених маршрутів (`ProtectedRoute`) та механізму автоматичного екранування вмісту для захисту від `XSS`-атак. Інтегровано комплексні безпекові рішення на рівні коду: криптографічне хешування паролів за допомогою ітеративного алгоритму `bcrypt` із використанням солі (`salt`), `token-based` захист від `CSRF`-атак, обов'язкове шифрування трафіку через `HTTPS`, а також обмеження частоти запитів (`Rate Limiting`) для ефективної протидії автоматизованим `brute-force` атакам. РОЗДІЛ 4. ТЕСТУВАННЯ СИСТЕМИ 4.1 Мета та задачі тестування Тестування є обов'язковим етапом розробки програмного забезпечення, який дозволяє підтвердити коректність роботи системи контролю доступу, її відповідність функціональним вимогам та стійкість до типових помилок і збоїв. Оскільки розроблена

система забезпечує контроль доступу до корпоративних ресурсів, особливу увагу під час тестування приділено перевірці механізмів автентифікації, авторизації ([RBAC](#)) та журналювання дій користувачів. Метою тестування є перевірка працездатності розробленої системи контролю доступу, а також виявлення можливих дефектів у роботі серверної та клієнтської частин. Основні задачі тестування Для досягнення поставленої мети виконуються такі задачі: Перевірити коректність автентифікації користувачів (логін/пароль, видача [JWT](#)). Перевірити правильність авторизації відповідно до ролей користувачів ([RBAC](#)). Перевірити захист [REST API](#) від несанкціонованих запитів. Перевірити роботу адміністративної панелі управління користувачами та ролями. Перевірити коректність журналювання подій у таблиці [access_logs](#). Оцінити стабільність роботи системи при типовому навантаженні.

Проаналізувати результати тестування та сформулювати висновки щодо якості розробленої системи. 4.2 Види тестування системи Для забезпечення якості розробленої системи контролю доступу було застосовано комплексний підхід до тестування, який включає модульне, інтеграційне та системне тестування. Використання різних рівнів тестування дозволяє перевірити як окремі компоненти системи, так і їх взаємодію в реальному середовищі експлуатації. 4.2.1 Модульне тестування Модульне тестування ([Unit Testing](#)) передбачає перевірку окремих функціональних модулів системи незалежно один від одного. У рамках розробленої системи було протестовано такі модулі: функцію автентифікації користувача; перевірку [JWT](#)-токена; [middleware](#) авторизації; функції створення користувача; механізм журналювання подій.

Приклад тестування перевірки токена

Лістинг 3.12 [const jwt = require](#)(

” Цитування: 0% id: 59

«[jsonwebtoken](#)»

);

[const authMiddleware = require](#)(

” Цитування: 0% id: 60

«[../middleware/authMiddleware](#)»

);

[test](#)(

” Цитування: 0% id: 61

«[Token validation](#)»,

() = {

[const token = jwt.sign](#)(

{ [user_id](#): 1 },

” Цитування: 0% id: 62

«[SECRET_KEY](#)»

);

[const decoded = jwt.verify](#)(

[token](#),

” Цитування: 0% id: 63

«[SECRET_KEY](#)»

);

[expect](#)([decoded.user_id](#)).[toBe](#)(1);

}); Модульне тестування дозволило виявити та усунути помилки логіки до інтеграції компонентів у загальну систему. 4.2.2 Інтеграційне тестування Інтеграційне тестування передбачає перевірку взаємодії між різними модулями системи. У межах даної роботи було перевірено: взаємодію клієнтської частини з [REST API](#); передачу [JWT](#)-токена у заголовках запитів; коректність перевірки ролей; запис подій у таблицю [access_logs](#). Приклад

інтеграційного сценарію Користувач виконує авторизацію. Сервер генерує [JWT](#)-токен. Користувач надсилає запит до захищеного ресурсу. [Middleware](#) перевіряє токен. [RBAC](#) перевіряє права доступу. Записується подія у журнал. 4.2.3 Системне тестування Системне тестування проводиться для перевірки повністю інтегрованої системи в умовах, максимально наближених до реального використання. Було перевірено: роботу адміністративної панелі; створення та зміну ролей; доступ користувачів до ресурсів; обробку помилок 401 та 403; стабільність роботи при багаторазових запитах. Таблиця 4.1 Порівняння рівнів тестування Вид тестування Об'єкт перевірки Мета Модульне Окремі функції Виявлення локальних помилок Інтеграційне Взаємодія модулів Перевірка коректності інтеграції Системне Повна система Перевірка відповідності вимогам Рис. 4.1. Рівні тестування системи 4.3 Розробка тестових сценаріїв Для перевірки працездатності системи контролю доступу було розроблено набір тестових сценаріїв ([test cases](#)), які охоплюють як позитивні, так і негативні варіанти використання. Тестові сценарії дозволяють формалізувати процес перевірки та забезпечити відтворюваність результатів тестування. 4.3.1 Тестування автентифікації користувача Таблиця 4.2 Тестування механізму логіну № Опис сценарію Вхідні дані Очікуваний результат 1 Коректний логін [username=admin](#), [password=123456](#) Видається [JWT](#)-токен 2 Невірний пароль [username=admin](#), [password=wrong](#) 401 [Unauthorized](#) 3 Неіснуючий користувач [username=test](#) 401 [Unauthorized](#) 4 Порожні поля

Цитування: 0%

id: 64

Помилка валідації Результати тестування підтвердили коректність роботи механізму автентифікації. 4.3.2 Тестування авторизації ([RBAC](#)) Таблиця 4.3 Перевірка прав доступу № Роль Дія Очікуваний результат Результат 1 [ADMIN](#) Доступ до [/admin](#) 200 [OK](#) Успішно 2 [MANAGER](#) Доступ до [/admin](#) 403 [Forbidden](#) Успішно 3 [USER](#) Перегляд власного профілю 200 [OK](#) Успішно 4 [USER](#) Зміна ролі іншого користувача 403 [Forbidden](#) Успішно Дані результати підтверджують правильність реалізації рольової моделі доступу. 4.3.3 Тестування журналювання подій Таблиця 4.4 Перевірка запису у [access_logs](#) № Дія Статус Запис у БД 1 Успішний логін [SUCCESS](#) Є запис 2 Відмова у доступі [DENIED](#) Є запис 3 Спроба доступу без токена [DENIED](#) Є запис Журнал подій коректно фіксує всі запити до системи, що відповідає вимогам інформаційної безпеки. 4.4 Тестування механізмів аутентифікації та авторизації У даному підрозділі проведено детальний аналіз роботи механізмів автентифікації ([JWT](#)) та авторизації ([RBAC](#)) з точки зору безпеки та коректності обробки запитів. 4.4.1 Перевірка коректності [JWT](#)-токена Під час тестування було перевірено: формування токена після успішного логіну; правильність структури [payload](#); наявність строку дії ([exp](#)); перевірку цифрового підпису; реакцію системи на прострочений токен. Таблиця 4.5 Результати тестування [JWT](#) № Сценарій Очікуваний результат Фактичний результат 1 Валідний токен 200 [OK](#) Відповідає 2 Прострочений токен 401 [Unauthorized](#) Відповідає 3 Підроблений токен 401 [Unauthorized](#) Відповідає 4 Відсутній токен 401 [Unauthorized](#) Відповідає Система коректно обробляє всі випадки некоректної автентифікації. 4.4.2 Перевірка [HTTP](#)-кодів відповіді Важливим аспектом тестування є перевірка коректності статус-кодів [HTTP](#). Таблиця 4.6 Перевірка [HTTP](#)-кодів Сценарій Очікуваний код Успішний доступ 200 [OK](#) Невірний пароль 401 [Unauthorized](#) Недостатні права 403 [Forbidden](#) Неіснуючий ресурс 404 [Not Found](#) Під час тестування підтверджено відповідність стандартам [REST API](#). 4.4.3 [Edge-case](#) тестування Було проведено перевірку граничних випадків: багаторазові спроби логіну (імітація [brute-force](#)); одночасні запити від різних ролей; спроба доступу до [endpoint](#) без авторизації; некоректний формат [JWT](#) у заголовку. Усі запити без валідного токена були заблоковані. Рис. 4.2. Обробка помилок автентифікації та авторизації Короткий опис: На рисунку 4.4 зображено алгоритм обробки помилок під час перевірки запитів користувача. Після отримання [HTTP](#)-запиту система спочатку перевіряє валідність [JWT](#)-токена. У разі його відсутності або некоректності повертається помилка 401 [Unauthorized](#). Якщо токен є дійсним, виконується перевірка ролі користувача відповідно до моделі [RBAC](#). При недостатніх правах доступу система повертає 403 [Forbidden](#). У випадку успішної перевірки доступ надається з кодом 200 [OK](#). 4.5 Оцінка продуктивності та надійності системи Оцінка продуктивності та надійності системи контролю доступу є важливим етапом тестування, оскільки корпоративні інформаційні системи повинні забезпечувати стабільну роботу при одночасному обслуговуванні великої кількості користувачів. Метою даного етапу є: визначення часу відповіді сервера; оцінка поведінки системи при збільшенні кількості запитів; перевірка стабільності роботи механізмів автентифікації та

авторизації; аналіз навантаження на базу даних. 4.5.1 Методика проведення тестування Тестування проводилось шляхом імітації одночасних [HTTP](#)-запитів до серверної частини системи. Перевірялися такі сценарії: Одночасний логін 10 користувачів. Одночасний логін 50 користувачів. Одночасний логін 100 користувачів. Запити до захищеного ресурсу з валідним [JWT](#). Запити до захищеного ресурсу без токена. Фіксувалися: середній час відповіді (мс); максимальний час відповіді (мс); кількість помилок; стабільність з'єднання з БД. 4.5.2 Результати тестування продуктивності Таблиця 4.7 Результати тестування навантаження Кількість одночасних запитів Середній час відповіді (мс) Максимальний час (мс) Кількість помилок 10 45 70 0 50 82 130 0 100 145 220 0

Аналіз результатів Отримані результати свідчать, що: система демонструє стабільну роботу при навантаженні до 100 одночасних запитів; час відповіді зростає лінійно зі збільшенням кількості запитів; помилки під час тестування відсутні; база даних [PostgreSQL](#) коректно обробляє паралельні звернення. Архітектура [Node.js](#) з неблокуючою моделлю введення-виведення показала достатній рівень продуктивності для корпоративного середовища середнього масштабу.

Рис. 4.3. Залежність часу відповіді від кількості одночасних запитів

Короткий опис: На рисунку 4.5 представлено графік залежності середнього часу відповіді серверної частини системи від кількості одночасних запитів. Зі збільшенням навантаження спостерігається лінійне зростання часу обробки запитів, що є типовою характеристикою клієнт-серверних систем. При навантаженні до 100 одночасних запитів система зберігає стабільність роботи та не демонструє критичних затримок або помилок. Отримані результати підтверджують достатній рівень продуктивності розробленої системи для використання в корпоративному середовищі середнього масштабу.

Висновки до розділу 4 У третьому розділі виконано безпосередню програмну реалізацію спроектованої системи контролю доступу до корпоративних ресурсів. Створено працездатний модульний серверний додаток на базі платформи [Node.js](#) та фреймворку [Express.js](#) із використанням пулу з'єднань СУБД [PostgreSQL](#). Реалізовано проміжні програмні шари ([middleware](#)) для надійної верифікації цифрових підписів [JWT](#)-токенів та динамічної перевірки прав доступу на рівні [REST API](#) маршрутів ([endpoints](#)). Клієнтську частину розроблено у вигляді односторінкового веб-застосунку ([SPA](#)) на базі бібліотеки [React](#) із впровадженням захищених маршрутів ([ProtectedRoute](#)) та механізму автоматичного екранування вмісту для захисту від [XSS](#)-атак. Інтегровано комплексні безпекові рішення на рівні коду: криптографічне хешування паролів за допомогою ітеративного алгоритму [bcrypt](#) із використанням солі ([salt](#)), [token-based](#) захист від [CSRF](#)-атак, обов'язкове шифрування трафіку через [HTTPS](#), а також обмеження частоти запитів ([Rate Limiting](#)) для ефективної протидії автоматизованим [brute-force](#) атакам.

ВИСНОВКИ У ході

 Обнаружен Плагиат: **0,12%**

id: 65

https://duikt.edu.ua/repositorii/Kafedra_Sistem_ta_tekhnol + 4 ресурсів

виконання бакалаврської роботи було розроблено та програмно реалізовано систему контролю доступу до корпоративних ресурсів із використанням сучасних методів автентифікації та рольової моделі авторизації. Актуальність теми зумовлена необхідністю забезпечення захисту корпоративної інформації в умовах зростання кіберзагроз, поширення хмарних сервісів та віддаленого доступу до інформаційних систем. Ефективний контроль доступу є одним із ключових компонентів інформаційної безпеки організації. У процесі виконання роботи було досягнуто поставленої мети та вирішено основні задачі дослідження.

 AI generated text detected: ChatGPT 5.3, : 55,45%

id: 66

У першому розділі проведено аналіз предметної області, розглянуто особливості корпоративних інформаційних систем, основні загрози інформаційній безпеці, методи автентифікації та авторизації. Проаналізовано існуючі рішення управління доступом та обґрунтовано вибір рольової моделі [RBAC](#) як оптимальної для систем середнього масштабу. У другому розділі виконано проєктування системи контролю доступу.

Розроблено архітектуру клієнт-серверного застосунку, визначено структуру компонентів серверної частини, змодельовано рольову модель доступу, спроектовано структуру реляційної бази даних та описано алгоритми автентифікації й авторизації на основі [JWT](#). У третьому розділі здійснено програмну реалізацію системи із використанням середовища [Node.js](#) та фреймворку [Express](#) для серверної частини, а також [React](#) для клієнтського інтерфейсу. Реалізовано механізми: безпечної автентифікації з використанням [bcrypt](#); [token-based](#) авторизації на основі [JWT](#); рольової моделі доступу [RBAC](#); журналювання дій

користувачів; захисту [REST API](#) від несанкціонованого доступу. Система забезпечує централізоване управління користувачами та ролями, а також відповідає принципу мінімальних привілеїв. У четвертому розділі проведено тестування системи, яке включало модульне, інтеграційне та системне тестування. Було розроблено тестові сценарії для перевірки механізмів автентифікації, авторизації та журналювання. Результати тестування підтвердили коректність реалізації функціональних вимог. Оцінка продуктивності показала, що система стабільно працює при одночасному обслуговуванні до 100 запитів без втрати даних та виникнення помилок. Час відповіді зростає лінійно із збільшенням навантаження, що свідчить про прогнозовану поведінку системи. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання розробленої системи як основи для впровадження в корпоративному середовищі або інтеграції з іншими інформаційними системами підприємства. Перспективами подальшого розвитку системи є: впровадження двофакторної автентифікації (2FA); інтеграція з [OAuth 2.0](#) та [SSO](#); реалізація атрибутивної моделі доступу ([ABAC](#)); додавання механізмів моніторингу та виявлення аномалій доступу. Таким чином, поставлена мета роботи досягнута, а розроблена система контролю доступу відповідає сучасним вимогам інформаційної безпеки та програмної інженерії.

Заявление об ограничении ответственности:

Этот отчет должен быть правильно истолкован и проанализирован квалифицированным специалистом, который несет ответственность за оценку!

Любая информация, представленная в этом отчете, не является окончательной и подлежит ручному просмотру и анализу. Пожалуйста, следуйте инструкциям: [Рекомендации по оценке](#)

Детектор Плагиата - Ваше право на оригинальность! ☐ SkyLine LLC